

บทที่ 4

สภาพเศรษฐกิจสังคม และการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี เป็นหาดทรายชายทะเลขนาดใหญ่ที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร และเป็นสถานที่พักผ่อนตากอากาศชายทะเลซึ่งเป็นที่นิยมมาตั้งแต่ พ.ศ. 2486 จนถูกขนานนามว่า “บางแสนดินแดนสุชี” จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวหาดบางแสนเป็นจำนวนมาก ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เคยบริสุทธิ์มีสภาพเสื่อมโทรมลง ส่งผลให้การท่องเที่ยวลดลง ในปี พ.ศ. 2531 จึงได้ดำเนินการบริหารจัดการในรูปแบบเทศบาล มีการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้หาดบางแสนกลับมาอยู่ในสภาพที่น่าเที่ยวอีกครั้ง ดังนั้นในบทนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไป พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลเมืองแสนสุข ที่ทำให้หาดบางแสนกลับมาอยู่ในสภาพที่น่าเที่ยวอีกครั้ง

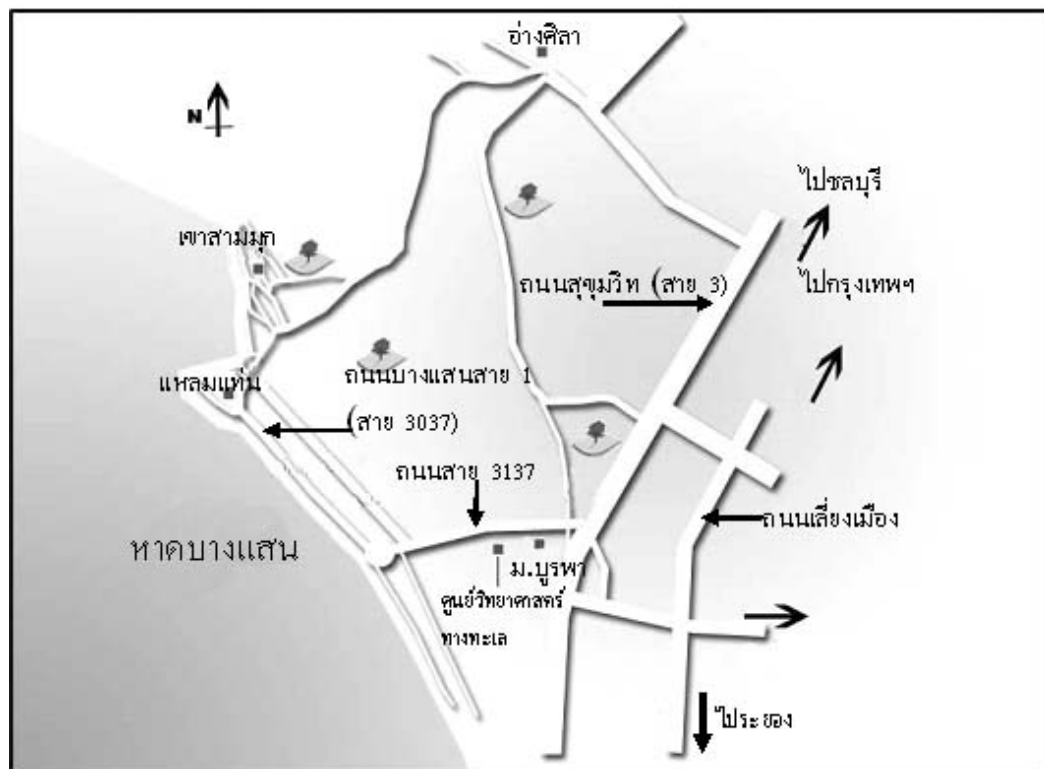
ข้อมูลทั่วไปของหาดบางแสน

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

หาดบางแสนตั้งอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ห่างจากตัวเมืองชลบุรีประมาณ 10 กิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 74 กิโลเมตรตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ช่วงชลบุรี- อำเภอศรีราชา) ตรงบริเวณหลักกิโลเมตรที่ 104 และแยกขวามือเข้าไปอีกประมาณ 3 กิโลเมตร มีอาณาเขตด้านทิศเหนือติดต่อกับตำบลอ่างศิลา ทิศใต้ติดต่อกับตำบลเหมือง ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลเสม็ดและตำบลห้วยกะปิ และทิศตะวันตกติดต่อกับอ่าวไทย (ภาพที่ 5) หาดบางแสนมีลักษณะเป็นที่ราบโค้งเว้าเล็กน้อย มีความยาวประมาณ 2.5 กิโลเมตร ขนานไปกับชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ส่วนบริเวณด้านหน้าชายหาดนั้นเป็นทรายละเอียดปนโคลนบ้างเล็กน้อยมีความลาดชันเล็กน้อย น้ำทะเลใสมากน้อยตามฤดูกาล ซึ่งช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคมจะเป็นช่วงที่น้ำทะเลที่หาดบางแสนใสที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงที่ไม่มีลมมรสุมทำให้ไม่มีการพัดตะกอนจากทะเลเข้าสู่ชายฝั่ง ทั้งนี้หาดบางแสนเป็นหาดหน้ากว้าง มีพื้นที่ด้านหลังเป็นที่ราบ

กว้างใหญ่มีทัศนียภาพผสมผสานระหว่างทัศนียภาพบนบกและทะเลอย่างงดงาม บนพื้นที่ชายหาด มีกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เช่น การให้เช่าห่วงยาง สกู๊ตเตอร์ เป็นต้น (ภาพที่ 6)

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป จังหวัดชลบุรีแบ่งออกเป็น 2 ฤดูกาล คือฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่ประมาณเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ส่วนฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุด 196.27 มิลลิเมตร

ภาพที่ 5 แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อของหาดบางแสน

ที่มา: เทศบาลเมืองแสนสุข (2549)

(ก) แนวคันมะพร้าวบริเวณริมหาด

(ข) แนวเก้าอี้ผ้าใบรองรับนักท่องเที่ยว

(ค) กิจกรรมนันทนาการบริเวณชายหาด

(ง) การจัดระเบียบร้านค้าบริเวณชายหาด

ภาพที่ 6 สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของหาดบางแสน

2. คุณค่าและความสำคัญควรแก่การอนุรักษ์ของหาดบางแสน

คณะทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (2536: 1-2) ได้จัดทำรายงานการจัดทำแผนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ บริเวณหาดบางแสน โดยสรุปว่าพื้นที่บริเวณหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี มีคุณค่าควรแก่การจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ โดยสรุปดังนี้

1) คุณค่าและความสำคัญทางธรรมชาติวิทยา หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี เป็นหาดทรายยาวประมาณ 2.5 กิโลเมตร หาดทรายมีความกว้างประมาณ 50 เมตร เมื่อน้ำทะเลขึ้นสูงสุด และประมาณ 200 เมตร เมื่อน้ำทะเลลงต่ำสุด ทรายมีลักษณะหยาบ ถัดจากหาดทรายเป็นเนินทรายธรรมชาติ มีความกว้างประมาณ 500 เมตร ขนานไปกับชายฝั่ง ด้านหลังเป็นที่ลุ่ม ที่นา ที่มีระดับต่ำจากเนินทรายประมาณ 1 เมตร เกิดจากตะกอนของดินเหนียวปนทราย ในส่วนที่เป็นชายฝั่งเก่า ถัดจากที่ลุ่มไปทางตะวันออกเป็นหาดทรายเก่า มีความลาดชันเล็กน้อยขึ้นไปยังถนนสุขุมวิท ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะทางธรรมชาติวิทยา เกี่ยวกับขบวนการกำเนิดของหาดทราย ชายฝั่งทะเล โครงสร้างชายฝั่งทะเลการทำงานของกระแสน้ำ กระแสน้ำ และคลื่น การพัดพาของตะกอน การเกิดเป็นที่ราบงอกพอกพูนหาดทรายใหม่ หาดทรายเก่า ที่ลุ่มหลังหาด เนินทราย และระบบนิเวศน์ชายหาด นอกจากนี้หาดบางแสนยังตั้งอยู่บนชายฝั่งซึ่งมีความผสมผสานระหว่างภูมิทัศน์บนบกและทะเล คือทางตอนเหนือบริเวณเขาสามมุก และแหลมแท่นเป็นเนินเขาซึ่งลาดลงตามแนวชายฝั่งไปจนสุดบริเวณวงเวียนชายหาดบางแสนด้านใต้ มีมุมมองสู่ท้องทะเลที่กว้าง และเปลี่ยนระดับความลาดเอียงของชายฝั่งเรื่อยลงไป เป็นลักษณะธรรมชาติซึ่งมีคุณค่าทางการศึกษา

2) คุณค่าและความสำคัญทางนันทนาการหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี เป็นชายหาดที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวมานาน อยู่ห่างจากชลบุรีประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นสถานที่ตากอากาศชายทะเลที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร การคมนาคมจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียงไปสู่ชายหาดมีความสะดวก บริเวณชายหาดมีความยาวประมาณ 2.5 กิโลเมตร มีถนนเลียบริมทะเลซึ่งได้รับการปรับปรุงใหม่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการนันทนาการครบถ้วน ทั้งสถานที่พัก บังกะโล ห้องอาบน้ำจัด ร้านค้า ร้านอาหาร สวนสนุก และกิจกรรมท่องเที่ยวมากมาย จึงเป็นสถานที่ตากอากาศที่ประชาชนจำนวนมากโดยเฉพาะผู้ที่มียานได้น้อยและรายได้ปานกลางนิยมเดินทางมาพักผ่อนหย่อนใจ ในวันหยุดราชการจะมีนักท่องเที่ยวมาพักผ่อนเป็นจำนวนมาก

จากการที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทำให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เกิดความแออัด ขาดความปลอดภัย สภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติถูกทำลายทรุดโทรมเสียหาย การพัฒนาปรับปรุงหรือการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติให้ได้ระดับมาตรฐาน มีคุณค่าแก่การท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วน

3) คุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ บริเวณตำบลที่ตั้งของหาดบางแสนนี้ ชาวประมงและชาวบ้านเก่าแก่เรียกกันว่า “แสนสุข” เดิมเป็นชายทะเลร้างว่างเปล่า และเป็นชายทะเลเล็กๆ ซึ่งไม่มีความเจริญมากนัก เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2486 จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เป็นผู้ให้กำเนิดสถานที่ตากอากาศ โดยมีมติคณะรัฐมนตรีจัดตั้งสถานตากอากาศขึ้นที่ตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี ในเนื้อที่ชายหาดจำนวน 556 ไร่ 3 งาน 69 ตารางวา ต่อมาวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2503 คณะรัฐมนตรีมีมติให้โอนสถานตากอากาศมาให้อำเภอสลักกินแบ่งรัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการ และเปลี่ยนชื่อเป็นสถานตากอากาศบางแสน ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2507 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สำนักงานสลักกินแบ่งรัฐบาลโอนกิจการของสถานตากอากาศบางแสนให้องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยดำเนินการต่อ แต่เนื่องจากการดำเนินงานที่ขาดทุนตลอดเวลา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้ให้เอกชนเข้ากิจการ โรงแรมบางแสนในระหว่างปี พ.ศ. 2526 ถึง พ.ศ. 2541

จากการที่รัฐให้ความสนใจและสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาสถานที่ตากอากาศบางแสนมาเป็นเวลายาวนาน ซึ่งถือว่าเป็นการจัดการทางด้านสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนอย่างหนึ่ง ซึ่งถือว่ามีความสำคัญทางการศึกษาทางประวัติศาสตร์

4) คุณค่าและความสำคัญทางวัฒนธรรม แม้ว่าพื้นที่หาดบางแสนเองจะได้รับการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปจนเหลือสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของท้องถิ่นไทยเดิม และชุมชนประมงอยู่น้อยมาก แต่พื้นที่บริเวณใกล้เคียงทางทิศเหนือ ได้แก่ เขาสามสุข เป็นที่ตั้งศาลเจ้าแม่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งชาวชลบุรีตลอดจนประชาชนทั่วไปที่เดินทางมาบริเวณนี้เชื่อว่าสามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้เคารพกราบไหว้ให้พ้นจากอันตรายต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะการออกไปประกอบอาชีพจับปลาในท้องทะเล นอกจากนั้นบริเวณชายฝั่งทะเลแห่งนี้ตรงหน้าผาริมทะเล ยังมีตำนานแห่งความรักของหนุ่มสาวที่มาจบชีวิตตามกันตามที่ได้สาบานรักกันไว้ เป็นเรื่องเล่าขานต่อกันมานานสำหรับภูเขาริมทะเลบริเวณทิศเหนือของหาดบางแสน หรือเขาสามสุคนี่ เป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นปรากฏบนตราประจำจังหวัดชลบุรีด้วย นอกจากนี้ประเพณีก่อพระทรายวันไหลถือเป็นประเพณีความเชื่อว่าเป็นการล้างบาป ปลอภัยบาปในช่วงวันสงกรานต์ ถือเป็นประเพณีดั้งเดิมของชาวแสนสุขที่น่าสนใจและรักษาไว้

ด้วยคุณค่าและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับในปัจจุบันมีการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวเกิดการก่อตั้งชุมชน การก่อสร้างอาคาร ร้านค้า สถานที่พัก และกิจกรรมบริการต่าง ๆ

มากมายในปริมาณที่ไม่เหมาะสม การปรับปรุงและดูแลรักษาที่ดีขึ้น โดยมีแนวโน้มที่จะขยายตัวต่อไปอีกในอนาคต อันจะก่อให้เกิดปัญหาเรื่องการไร้ที่ดิน และผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสิ่งแวดล้อมจึงสมควรมีการจัดทำแผนการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี

3. การกำหนดเขตสิ่งแวดล้อม

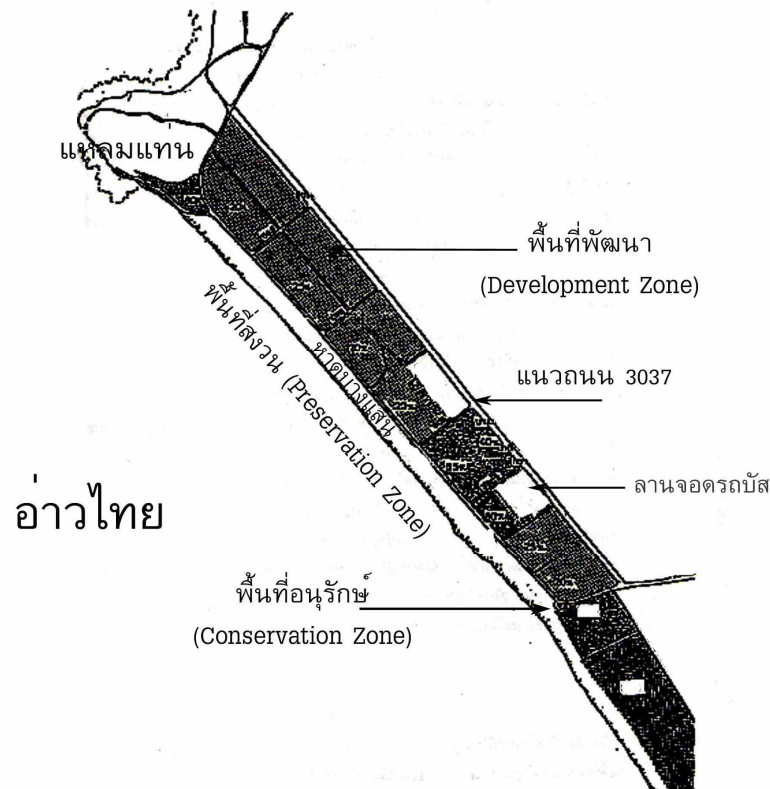
เนื่องจากชายหาดบางแสนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นที่นิยม จึงมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในแต่ละปี เป็นสาเหตุให้กิจกรรมบริการนักท่องเที่ยวหนาแน่นขึ้น เมื่อพิจารณาในด้านสภาพแวดล้อมแล้วมีความเสี่ยงอย่างสูงต่อการที่สภาพแวดล้อมชายหาดจะถูกทำลายไปมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น จึงมีการกำหนดเขตสิ่งแวดล้อมขึ้นเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างไม่กระทบกระเทือนต่อสภาพแวดล้อมชายหาด (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536) ในส่วนที่ผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจการในพื้นที่พัฒนา และกิจกรรมบางอย่างในพื้นที่อนุรักษ์เท่านั้น การกำหนดพื้นที่ต่าง ๆ มีดังนี้ (ภาพที่ 7)

1) พื้นที่สงวน (Preservation Zone) พื้นที่ด้านล่างที่น้ำทะเลขึ้นถึงประจำ และระยะของมวนน้ำทะเลที่อยู่ห่างจากชายฝั่งออกไป 200 เมตร เป็นพื้นที่เป้าหมายที่จะรักษาธรรมชาติและเอกลักษณ์ให้คงอยู่ต่อไป เป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางวิชาการ มีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงหรือถูกทำลายได้ง่าย เป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าแก่สาธารณชนในด้านเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีคุณค่าทางนิเวศน์วิทยาส่วนรวม เป็นพื้นที่หวงห้ามมิให้กระทำการใด ๆ ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติโดยเด็ดขาด

2) พื้นที่อนุรักษ์ (Conservation Zone) เป็นพื้นที่ชายหาดด้านบนจนถึงแนวถนน 3037 อันเป็นพื้นที่อันเกี่ยวพันทั้งทางตรงและทางอ้อม พื้นที่หากถูกพัฒนาหรือกำหนดกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องเหมาะสม จะมีผลต่อการคงอยู่ของแหล่งธรรมชาติหรือหาดบางแสน บริเวณพื้นที่อนุรักษ์นี้เป็นบริเวณที่ยินยอมให้ทำกิจกรรมได้บางประการ ที่ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่มากนัก และให้พื้นที่บริเวณนี้เป็นเขตกันชนระหว่างพื้นที่สงวนและพื้นที่พัฒนา

3) พื้นที่พัฒนา (Development Zone) เป็นพื้นที่ถัดจากแนวถนน 3037 บางแสนสาย 1 เข้ามาบนพื้นดิน พื้นที่บริเวณนี้จะมีความเกี่ยวพันกับความเป็นไปของระบบนิเวศน์หาดบางแสน

ค่อนข้างน้อย เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนา โดยเฉพาะด้านกิจการบริการการท่องเที่ยวซึ่งมีความจำเป็นต่อแหล่งธรรมชาติหาดบางแสน ในพื้นที่บริเวณนี้ยินยอมให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ได้บ้าง โดยมีการควบคุมที่จะไม่ส่งผลกระทบให้เกิดการทำลายคุณค่าของแหล่งธรรมชาติหาดบางแสน

ภาพที่ 7 ลักษณะเขตสิ่งแวดล้อม บริเวณหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี
ที่มา: มหาวิทยาลัยมหิดล (2539)

4. ปัญหาสิ่งแวดล้อมของชายหาดบางแสน

ระดับปัญหาสิ่งแวดล้อมในแต่ละด้าน ได้แก่ มลพิษทางน้ำ ขยะมูลฝอย คุณภาพอากาศ และเสียงสามารถนำมาจัดลำดับความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ พื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข เป็นพื้นที่ที่มีความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในลำดับต้น ๆ (คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร

ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539) ในปัจจุบันเทศบาลเมืองแสนสุขได้เข้ามาจัดการดูแลปัญหาต่างๆ จนบริเวณชายหาดมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น ดังนี้ (แผนพัฒนาสามปี เทศบาลเมืองแสนสุข, 2548)

1) ปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล บริเวณหาดบางแสนพบขยะและสิ่งปฏิกูลมากถึงประมาณ 50 ตัน/วัน มีทั้งขยะจากทะเลลอยเข้าสู่ชายฝั่งทะเลบางแสน ซึ่งเกิดจากการทำประมงชายฝั่งทะเล ขยะพลาสติก เป็นต้น พัดพามาจากนอกชายฝั่งทะเลบางแสนเป็นจำนวนมาก ทำให้บริเวณชายหาดสกปรก เทศบาลเมืองแสนสุขจึงแก้ปัญหาด้วยการจัดตั้งทุนเพื่อคัดขยะก่อนที่จะซัดถึงชายฝั่งทะเลบางแสน และดำเนินการจัดเก็บขยะด้วยเรือเก็บขยะ ทำให้ปัญหาขยะชายฝั่งลดลง ส่วนขยะและสิ่งปฏิกูลที่เกิดจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวหาดบางแสนนั้นทางเทศบาลเมืองแสนสุขได้มีการแก้ไขโดยได้จัดเตรียมรถยนต์ที่ใช้ในการจัดเก็บขยะจำนวน 23 คัน ขยะที่ขนได้จำนวน 50 ตัน/วัน จะทำการกำจัดโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ ซึ่งที่ดินสำหรับกำจัดขยะมีจำนวน 172 ไร่ 98 ตารางวา ตั้งอยู่ที่ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ห่างจากเขตที่พักอาศัยเป็นระยะทาง 20 กิโลเมตร ที่ดินสำหรับกำจัดขยะที่ใช้ไปแล้วจำนวน 40 ไร่ เหลือที่ดินสำหรับกำจัดขยะได้อีกจำนวน 70 ไร่ คาดว่าจะสามารถกำจัดขยะได้อีก 10 ปี

2) ปัญหาเรื่องน้ำเสียชุมชน ที่มีปริมาณน้ำเสียประมาณ 23,000 ลูกบาศก์เมตร/วัน ทางเทศบาลเมืองแสนสุขภายใต้การดูแลของกองช่างสุขาภิบาลได้จัดการน้ำเสียด้วยการบำบัดน้ำเสียแบบชีวภาพ คือ ระบบคลองวนเวียน (Oxidation Ditch) มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำที่ผ่านระบบเป็นประจำทุกวันเพื่อให้ได้มาตรฐานก่อนปล่อยลงสู่ทะเล และได้มีการนำน้ำทิ้งส่วนหนึ่งไปรดต้นไม้ ปัจจุบันเทศบาลเมืองแสนสุขมีโครงการปรับปรุงคุณภาพน้ำ 2 แห่ง คือ โรงงานปรับปรุงคุณภาพน้ำแสนสุขเหนือ ตั้งอยู่ที่คลองบางโปร้ง และโรงงานปรับปรุงคุณภาพน้ำแสนสุขใต้ ตั้งอยู่ด้านหลังมหาวิทยาลัยบูรพา สามารถบำบัดน้ำเสียได้ 23,000 ลูกบาศก์เมตร/วัน

3) ปัญหาการเอารถเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เนื่องจากในเขตเทศบาลเมืองแสนสุขมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง และเพื่อป้องกันการเอารถเอาเปรียบจากผู้ประกอบการต่อนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการราคาสินค้า เทศบาลเมืองแสนสุขจึงได้แบ่งกลุ่มผู้ประกอบการออกเป็นจำนวน 12 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มหาบเร่ กลุ่มห่วยยาง กลุ่มเรือให้เช่า กลุ่มเก้าอี้ผ้าใบ กลุ่มแผงลอย กลุ่มล้อเลื่อน กลุ่มช่างภาพ กลุ่มไก่งาม กลุ่มผลิตและจำหน่ายข้าวหลาม กลุ่มแผงลอยถนนสุขุมวิทฝั่งตะวันตก กลุ่มแผงลอยถนนสุขุมวิทฝั่งตะวันออก และกลุ่มตลาดหนองมน โดย

ในแต่ละกลุ่มจะมีตัวแทนเข้าร่วมเป็นกรรมการ และในรอบ 1 ปี จะมีการประชุม 1 ครั้ง เพื่อกำหนดแนวทางในการให้บริการสินค้าต่อนักท่องเที่ยว

เทศบาลเมืองแสนสุขได้พยายามแก้ไขปัญหาดาบงแสน โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาหาดบางแสนอย่างต่อเนื่อง

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของหาดบางแสน

การปกครอง

ปัจจุบันหาดบางแสนอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองแสนสุข ซึ่งได้มีการเปลี่ยนฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล เนื่องจากภายในเขตตำบลแสนสุข นอกจากจะมีชายหาดบางแสน ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่ยอมรับและแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยว คือ แหลมแท่น เขาสามมุก และยังมีแหล่งจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงมากคือ ตลาดหนองมน จึงเป็นเหตุให้เศรษฐกิจของตำบลแสนสุขเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว องค์กรที่รับผิดชอบในขณะนั้นคือ สุขาภิบาลแสนสุข ไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้เพียงพอกับความเติบโต ในปี พ.ศ. 2531 กระทรวงมหาดไทย จึงได้ตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบลแสนสุข โดยยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล เพื่อเพิ่มความสามารถในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและได้รวมพื้นที่ใกล้เคียง 3 ตำบล คือ ตำบลแสนสุขทั้งตำบล บางส่วนของตำบลเหมือง และบางส่วนของตำบลห้วยกะปิ ที่มีประชากรหนาแน่นเข้าเป็นเทศบาลตำบลแสนสุข เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531 ต่อมาชุมชนได้มีการขยายตัวรวดเร็ว อุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวเจริญเติบโตสูงขึ้น เทศบาลจึงต้องดำเนินการพัฒนามากขึ้น จากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้เศรษฐกิจเจริญรุ่งเรืองมากนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวไม่ขาดระยะ โดยเฉพาะช่วงเทศกาลและวันหยุดจำนวนประชากรหนาแน่นเพิ่มขึ้น เทศบาลมีรายได้จากการจัดเก็บเพิ่มมากขึ้นจนได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลเมืองแสนสุข เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2544 เป็นต้นมา

ด้านประชากร

จากสถิติของเทศบาลเมืองแสนสุขที่ได้ทำการสำรวจจำนวนประชากรในพื้นที่รับผิดชอบ ณ สิ้นเดือน เมษายน พ.ศ. 2548 ความหนาแน่นเฉลี่ย 2,068 คนต่อตารางกิโลเมตร ประชากรส่วน

ใหญ่อาศัยอยู่ในบริเวณชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากคลองบางโพรงจนถึงหาดบางแสนล่าง และสองข้างทางเส้นคมนาคมที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) บริเวณตลาดหนองมน และทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3137 ซึ่งแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 เข้าสู่ชายหาดบางแสน

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

เนื่องจากเทศบาลมีศักยภาพ เป็นชุมชนทางการศึกษา การท่องเที่ยว และที่พักอาศัย ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายเศรษฐกิจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับกาพาณิชย์กรรม กิจกรรมการค้าตั้งอยู่หนาแน่นบริเวณตลาดหนองมนและชายหาดบางแสน นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังหาดบางแสนเป็นจำนวนมาก โดยมีการใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 400 บาทต่อคน นอกจากนี้ยังมีอาชีพอื่นๆ ที่สร้างเสริมเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ ทำประมง ทำสวนมะพร้าว ทำฟาร์มกุ้ง รับจ้าง และรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการบริการด้านการท่องเที่ยว (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองแสนสุข พ.ศ. 2548-2552)

1. การเกษตรกรรม

ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข เดิมเป็นชุมชนเกษตรกรรม มีการเพาะปลูกเพาะเลี้ยงชายฝั่งและการประมงเป็นหลัก ปัจจุบันสภาพชุมชนเปลี่ยนไปทำให้ภาคเกษตรกรรมลดความสำคัญลดลงไปมากอาชีพที่ยังมีอยู่ในชุมชน ได้แก่ การประมงและการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง ซึ่งอยู่บริเวณแหลมแท่นต่อเนื่องไปจนถึงเขตเทศบาลตำบลอ่างศิลา นอกจากนี้ยังมีอาชีพทำสวนมะพร้าว ฟาร์มกุ้ง และปศุสัตว์อื่นๆ อีกเล็กน้อย ส่วนใหญ่เป็นการเสริมรายได้ในครัวเรือนมากกว่าเป็นอาชีพ

2. การพาณิชย์กรรมและการบริการ

ในด้านการพาณิชย์กรรมและการบริการ ถือได้ว่าการเติบโตและเป็นแหล่งจ้างงานและที่สร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้น ในการแบ่งประเภทของพาณิชย์กรรมและบริการในเขตเทศบาลเมืองแสนสุขสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

2.1 สถานประกอบการด้านพาณิชยกรรม จำนวนทั้งสิ้น 243 แห่ง ประกอบด้วย สถานบริการน้ำมัน 3 แห่ง ห้างสรรพสินค้า 1 แห่ง ตลาดสด 1 แห่ง และร้านค้าทั่วไป 238 แห่ง

2.2 สถานประกอบการเทศพาณิชย์ จำนวนทั้งสิ้น 16 แห่ง ประกอบด้วยท่าเทียบเรือ 2 แห่ง โรงฆ่าสัตว์ 1 แห่ง สถานขนานูบาล 1 แห่ง โรงภาพยนตร์ 4 แห่ง ธนาคาร 8 แห่ง และสถานที่จำหน่ายอาหารตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข 131 แห่ง

3. การอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุขเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป เช่น โรงเลื่อยไม้ โรงงานซ่อมเครื่องยนต์ นอกจากนี้ยังมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ตอบสนองอุปสงค์ในการผลิตและการบริโภคของชุมชน เช่น โรงน้ำแข็ง โรงงานผลิตน้ำปลา

4. ด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมากเนื่องจากทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้ สร้างงาน สร้างอาชีพ ตลอดจนกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในด้านต่างๆ มากมาย เช่น โรงแรม บ้านพักตากอากาศ ร้านอาหาร ในปี พ.ศ. 2548 บริเวณหาดบางแสนมีสถานประกอบการด้านท่องเที่ยว จำนวนทั้งสิ้น 32 แห่ง ประกอบด้วย โรงแรม/ที่พัก 12 แห่ง จำนวน 835 ห้อง และเกสต์เฮาส์ 20 แห่ง จำนวน 311 ห้อง

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหาดบางแสน

เทศบาลเมืองแสนสุขมีสถานที่ตากอากาศที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันมานานในนามบางแสนซึ่งมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง จากการขยายตัวของชุมชนตำบลแสนสุขและอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เคยบริสุทธิ์มีสภาพเสื่อมโทรมลงพร้อมกับเกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวหาดบางแสนลดลง ดังนั้นในปี พ.ศ. 2531 จึงได้มีการดำเนินการบริหารจัดการในรูปแบบเทศบาลขึ้น โดยมีคณะผู้บริหารที่มาจากการยอมรับของประชาชนเข้ามาบริหาร แก้ไขปัญหา และพัฒนาท้องถิ่น จนสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ทำให้ชายหาดบางแสน

กลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้ง ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยนโยบายเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเชิงอนุรักษ์และความตั้งใจอย่างจริงจัง โดยได้รับความร่วมมือจากราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ภายใต้หลักการบริหารที่ว่า เทศบาลเมืองแสนสุข ต้องเป็นเมืองที่น่าอยู่ ควบคู่กับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีอย่างยั่งยืน มีแหล่งท่องเที่ยวที่สะอาดและสวยงามเป็นที่รู้จักในระบบสากล พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญรุ่งเรือง เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดีตลอดไป

เทศบาลเมืองแสนสุข ได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการพัฒนาแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม จึงได้จัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2549 – 2551) ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักคือ การทำให้ประชาชนทุกคนอยู่ดี กินดี มีความสุข ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของเมืองแสนสุขเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ และจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีบนพื้นฐาน 3 ประการ คือ ชุมชนพึ่งตนเอง ชุมชนมีความเข้มแข็ง และชุมชนพร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารงานของเทศบาลออกเป็น 8 ส่วนเพื่อรับผิดชอบงานในด้านต่างๆ ประกอบด้วย 1) สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่ควบคุม ดูแล รับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคลของเทศบาล งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2) กองวิชาการและแผน มีหน้าที่ควบคุม ดูแล รับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์นโยบายและแผนงานวิจัยและประเมินผล 3) กองคลัง มีหน้าที่ควบคุม ดูแล รับผิดชอบการปฏิบัติงานในด้านการพัฒนารายได้ 4) กองช่าง มีหน้าที่ควบคุม ดูแล รับผิดชอบในด้านการควบคุมอาคารและงานขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร ควบคุม ผังเมืองและการจราจร 5) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ควบคุม ดูแล รับผิดชอบงานด้านการบริการทางการแพทย์ งานวิชาการและแผนงานด้านสาธารณสุข งานรักษาความสะอาด การสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม 6) กองช่างสุขาภิบาล มีหน้าที่ควบคุม ดูแล ด้านงานกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล งานควบคุมและตรวจสอบการบำบัดน้ำเสีย งานวิเคราะห์คุณภาพน้ำ 7) กองการศึกษา มีหน้าที่ควบคุม ดูแล งานทางด้านวิชาการทางการศึกษา และ 8) หน่วยงานตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ตรวจสอบ กลั่นกรอง ให้ความเห็นและเสนอแนะแก่ปลัดเทศบาลเกี่ยวกับงานการเงินของเทศบาล

ในการวางแผนพัฒนาของเทศบาลเมืองแสนสุข ได้มีการคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยมีคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล ประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันคัดเลือก

ยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยต้องสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาคม/ชุมชนในระยะเวลาสามปี จัดทำเป็นแผนพัฒนาสามปีเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนและมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่จะดำเนินการ ประโยชน์ของแผนพัฒนาสามปี คือ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เทศบาลเมืองแสนสุขใช้ประกอบการพิจารณาได้อย่างรอบคอบ เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกัน และช่วยให้การตัดสินใจในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด นอกจากนี้ทางเทศบาลเมืองแสนสุขยังใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการจากแผนพัฒนาสามปีในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบและผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) และงบประมาณการพัฒนาของเทศบาลเมืองแสนสุข มีดังนี้

ตารางที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและงบประมาณการพัฒนาเทศบาลเมืองแสนสุข

แผนการพัฒนา	งบประมาณรายจ่ายในการพัฒนา					
	ปี พ.ศ. 2549		ปี พ.ศ. 2550		ปี พ.ศ. 2551	
	งบประมาณ (บาท)	ร้อยละ	งบประมาณ (บาท)	ร้อยละ	งบประมาณ (บาท)	ร้อยละ
1. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการ ท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ	19,062,100	26.00	49,374,000	57.70	54,811,500	70.20
2. ยุทธศาสตร์การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	9,665,000	13.38	9,505,000	11.11	4,995,000	6.40
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนา สังคมและคุณภาพชีวิต	12,211,500	16.91	11,268,500	13.17	10,518,500	13.47
4. ยุทธศาสตร์การบริหาร จัดการที่ดี	31,280,300	43.31	15,425,600	18.03	7,759,000	9.94
รวมทั้งสิ้น	72,218,900	100	85,573,100	100	78,084,000	100

ที่มา: เทศบาลเมืองแสนสุข (2549)

พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุขเป็นที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น หาดบางแสน แหลมแท่น เขาสามมุก เป็นต้น เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวนิยมมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ส่งผลต่อเศรษฐกิจในพื้นที่ ประชาชนมีรายได้จากนักท่องเที่ยว ดังนั้นในการศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะแนวทางการพัฒนาทางด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ และแนวทางการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้คงอยู่ในสภาพที่ดี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่คู่กับเทศบาลตลอดไป โดยมีรายละเอียดในการพัฒนาทั้ง 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ

เทศบาลเมืองแสนสุขได้มีการวางแผนทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ โดยมอบหมายให้กองการศึกษา และกองสาธารณสุขดูแลในการดำเนินการด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้หลากหลาย ปรับปรุงและพัฒนาชายหาดบางแสน แหลมแท่น เขาสามมุก ตลาดหนองมน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และนันทนาการเพื่อสุขภาพ พัฒนาให้มีสถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจากที่มีอยู่เดิม ปรับปรุงและพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้สมบูรณ์และเพียงพอ ปรับปรุงและขยายระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ให้ทั่วถึงและเพียงพอ และปรับปรุงพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมให้สมบูรณ์ได้มาตรฐานและครอบคลุม รวมทั้งเชื่อมโยงพื้นที่ใกล้เคียงโดยสอดคล้องกับผังเมืองรวมที่กำหนด ส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน ส่งเสริมการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นให้ได้มาตรฐาน และสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย ป้องกันการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง แนวทางการพัฒนาและงบประมาณที่ใช้ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แนวทางและงบประมาณการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ

(หน่วย: บาท)

แนวทางการพัฒนา	งบประมาณ			
	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551	รวม
แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ				
1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้หลากหลายรูปแบบ				
1.1 ก่อสร้างพื้นที่เอนกประสงค์ ลานจอดรถ	-	30,240,000	-	34,240,000

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(หน่วย: บาท)

แนวทางการพัฒนา	งบประมาณ			
	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551	รวม
2. ปรับปรุงและพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้สมบูรณ์และเพียงพอ				
2.1 ก่อสร้างปรับปรุงถนน และระบบระบายน้ำ	10,345,500	10,904,000	44,739,500	65,989,000
2.2 ขยายเขตและติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่าง	476,600	-	2,392,000	2,868,600
2.3 การทำแหล่งน้ำให้ลิ่งกิน	10,000	-	-	10,000
3. ส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้ประชาชน				
3.1 ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน	60,000	60,000	60,000	180,000
3.2 การศึกษาดูงานกลุ่มอาชีพ	100,000	100,000	100,000	300,000
3.3 จัดระเบียบร้านค้า	30,000	30,000	30,000	90,000
3.4 จัดถนนคนเดิน	1,000,000	1,000,000	1,000,000	3,000,000
3.5 จ้างนักเรียน/นักศึกษาทำงานช่วงปิดเทอม	150,000	150,000	-	300,000
3.6 จัดงานมนต์เสน่ห์แหลมแท่น	6,000,000	6,000,000	6,000,000	18,000,000
4. ส่งเสริมการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น				
4.1 ส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง	50,000	50,000	50,000	150,000
4.2 จัดประกวดสินค้าพื้นเมือง	200,000	200,000	-	400,000
4.3 จัดงานอาหารสะอาดรสชาติอร่อย	50,000	50,000	50,000	150,000
5. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น				
5.1 พัฒนาความสะอาดสถานที่และอุปกรณ์				
สาธารณะประโยชน์	200,000	200,000	200,000	600,000
5.2 อนุรักษ์รักษาความสะอาดแหลมแท่น	10,000	10,000	10,000	30,000
5.3 อนุรักษ์รักษาความสะอาดเฉลิมพระเกียรติ	160,000	160,000	160,000	480,000
5.4 จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์				
รักษาความสะอาด	200,000	200,000	-	400,000
5.5 อนุรักษ์รักษาความสะอาดและสร้างทัศนียภาพที่ดี	20,000	20,000	20,000	60,000
รวมทั้งสิ้น	19,062,000	49,374,000	54,811,500	127,247,000

ที่มา: เทศบาลเมืองแสนสุข (2549)

แนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลเมืองแสนสุขได้มอบหมายให้กองช่างสุขาภิบาล และกองสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่ดูแลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เฝ้าระวังและร่วมมือร่วมใจดูแลชายหาดบางแสนอย่างสม่ำเสมอ ในด้านการรักษาความสะอาดได้นำเครื่องจักรอุปกรณ์ต่างๆ ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมาช่วยในการปฏิบัติงาน ทำให้สามารถจัดเก็บขยะได้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด และขยะที่จัดเก็บได้ในแต่ละวันจะถูกนำไปกำจัดที่ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย ตั้งอยู่ที่หมู่ 11 ตำบลบางพระ อำเภอสัตหิรา ซึ่งสามารถรองรับปริมาณขยะได้เฉลี่ยวันละ 150 ตัน สำหรับในด้านการรักษาสภาพแวดล้อมทางทะเล ได้มีการก่อสร้างโรงงานปรับปรุงคุณภาพน้ำขึ้น 2 แห่ง คือ โรงงานปรับปรุงคุณภาพน้ำแสนสุขเหนือ ตั้งอยู่ที่คลองบางโปรง และโรงงานปรับปรุงคุณภาพน้ำแสนสุขใต้ ตั้งอยู่ด้านหลังมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อใช้ในการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยน้ำลงสู่ทะเล นอกจากนี้ยังได้ติดตั้งทุ่นพร้อมตาข่ายดักขยะในทะเลบางแสนเพื่อป้องกันไม่ให้ขยะถูกพัดพาเข้าสู่ชายฝั่ง บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสม คุ่มค่าและไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดูแล เฝ้าระวัง และบำบัดฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ให้สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเที่ยว ชายหาดบางแสนจึงมีความสะอาดและสวยงามมากยิ่งขึ้น แนวทางการพัฒนาและงบประมาณที่ใช้ ตามรายละเอียดตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แนวทางและงบประมาณการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(หน่วย: บาท)

แนวทางการพัฒนา	งบประมาณ			
	พ.ศ. 2549	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551	รวม
แนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
1.1 จัดกิจกรรมเยาวชนสัมพันธ์เพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-	-	-	-
1.2 ให้ความรู้แก่เยาวชนเกี่ยวกับระบบบำบัดน้ำเสีย	20,000	20,000	20,000	60,000
1.3 จัดทำแผ่นพับแนะนำศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย	10,000	10,000	-	20,000

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(หน่วย: บาท)

แนวทางการพัฒนา	งบประมาณ			
	พ.ศ. 2549	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551	รวม
1.4 สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนา				
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	500,000	500,000	500,000	1,500,000
1.5 สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์				
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3,000,000	3,000,000	3,000,000	9,000,000
1.6 อบรมผู้ประกอบการค้าเพื่อการอนุรักษ์				
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-	40,000	40,000	80,000
1.7 อบรมเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์				
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	40,000	-	-	40,000
1.8 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ในการ				
รักษาความสะอาด	10,000	10,000	10,000	30,000
2.บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
อย่างมีประสิทธิภาพ				
2.1 ทำนุ้หมักจากกากตะกอนจากระบบ				
บำบัดน้ำเสีย	10,000	-	-	10,000
2.2 ศึกษาผลกระทบจากการฝังกลบมูลฝอย	100,000	-	-	100,000
2.3 จัดตั้งธนาคารขยะ	50,000	-	-	50,000
2.4 ศึกษาสำรวจและออกแบบฟื้นฟู				
สภาพบ่อกำจัดขยะ	4,000,000	4,000,000	-	8,000,000
2.5 วางทุนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและจัด				
การจราจรทางน้ำ	10,000	10,000	10,000	30,000
2.6 กำจัดสิ่งของเหลือใช้	30,000	30,000	30,000	90,000
2.7 กำหนดเขตปลอดถังขยะ	50,000	50,000	50,000	150,000
2.8 แยกขยะอันตรายและติดเชื้อ	100,000	100,000	100,000	300,000
2.9 แยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่	150,000	150,000	150,000	450,000
3. คูแกล ฝักระวัง และบำบัดฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ				
สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง				
3.1 ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำทะเล	30,000	30,000	30,000	90,000
3.2 วิเคราะห์คุณภาพน้ำเสียจากขยะมูลฝอย	25,000	25,000	25,000	75,000
3.3 ขุดลอกคลองสาธารณะในเขตเทศบาล	600,000	600,000	600,000	1,800,000
3.4 ซ่อมแซมระบบรวบรวมน้ำเสีย น้ำทิ้ง	500,000	500,000	-	1,000,000

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(หน่วย: บาท)

แนวทางการพัฒนา	งบประมาณ			
	พ.ศ. 2549	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551	รวม
3.5 อนุรักษ์หอยเชียบเฉลิมพระเกียรติ	20,000	20,000	20,000	60,000
3.6 ตรวจสอบและซ่อมบำรุงค้ายักขะ	200,000	200,000	200,000	600,000
3.7 กวาดล้างถนน ไหล่ทาง และทางเท้า	50,000	50,000	50,000	150,000
3.8 ควบคุมคุณภาพน้ำทะเล	40,000	40,000	40,000	120,000
3.9 ควบคุมการปล่อยน้ำเสีย และน้ำเค็ม	120,000	120,000	120,000	360,000
3.10 จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล (แนวปะการังเทียม)	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	9,665,000	9,505,000	4,995,000	24,165,000

ที่มา: เทศบาลเมืองแสนสุข (2549)

จากหลักการบริหารการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เทศบาลเมืองแสนสุขมีความเจริญในทุก ๆ ด้าน ทำให้เทศบาลเมืองแสนสุขได้รับรางวัลชนะเลิศด้านการรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองจากกรมการปกครอง 3 ปีติดต่อกัน ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ถึง 2542 รางวัลเหรียญเงิน “ KALGA ” ซึ่งเป็นรางวัลการบริหารการปกครองท้องถิ่นดีเด่นระดับเอเชีย เมื่อเดือน เมษายน พ.ศ. 2541 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 สำนักทะเบียนดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2542 และ 2544 รางวัลเกียรติยศด้านการกำจัดขยะมูลฝอยยอดเยี่ยม ในงานมหกรรมเทคโนโลยีและการกำจัดขยะมูลฝอย ประจำปี พ.ศ. 2544 จากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และรางวัลโล่พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในฐานะเป็นองค์กรประสานพลังงานแผ่นดินที่มีผลงานดีเด่นระดับประเทศ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 จัดโดย กองอำนวยการประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ